

Cüneyt SÜZEL
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

**Gemi Alacaklısı Hakkı ve
Gemi İpoteği Hakkında
1993 Cenevre Sözleşmesi ve
Yeni Türk Ticaret Kanunu**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
TEŞEKKÜR.....	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXV
KAYNAKÇA	XXXIII
§ 1. Giriş.....	1
§ 2. Milletlerarası Hukukun Birleştirilmesi.....	7
I. Milletlerarası Deniz Ticareti Hukuku.....	7
II. Milletlerarası Sözleşmeler	10
A. Hazırlıklar.....	10
B. 1926 RehinMS.....	11
C. 1967 RehinMS	12
D. 1993 RehinMS	13
III. Milletlerarası Sözleşmelerin Uygulama Alanı.....	18
A. 1926 RehinMS.....	22
B. 1967 RehinMS	23
C. 1993 RehinMS	23
IV. 1993 RehinMS'nin Son Hükümleri.....	27
A. Taraf Olma	27
B. Sözleşme'nin Dili.....	28
C. Sözleşme Hükümlerinin Değiştirilmesi	29

D. Sözleşme'nin Feshi	29
E. Çekince	29
F. İletişim	30
§ 3. Gemi	33
I. Giriş	33
II. 1993 RehinMS	34
III. Y-TTK	35
§ 4. Sicil	39
I. Giriş	39
II. Sicilin Açıklığı.....	43
A. 1993 RehinMS	43
B. Y-TTK.....	45
1. MGS'nin Açıklığı.....	45
2. YPS'nin Açıklığı.....	46
C. TUGS	48
III. Silinme	48
A. 1993 RehinMS	49
1. Sicil Değişikliği Doğuran İşlemler.....	49
2. Uygulama Alanı.....	50
3. Hükümün Düzenlenme Süreci.....	51
a. Birinci Fıkra	51
b. İkinci Fıkra.....	56
B. Karşılaştırma	59
1. İstem Üzerine Silinme.....	59
a. 1993 RehinMS	59
b. Türk Hukuku.....	61
aa. Gemi Kaydının Silinmesi	62
aaa. MGS.....	62
bbb. TUGS	69
bb. Yapı Kaydının Silinmesi.....	70
2. Resen Silinme.....	71

a. 1993 RehinMS	71
b. Türk Hukuku	73
3. Tek Sicil	76
a. 1993 RehinMS	77
aa. Uygulama Alanı	77
bb. Açıklama	78
b. Türk Hukuku	79
aa. Y-TTK	79
bb. TUGS	81
IV. Geçici Bayrak Değişimi	81
A. Giriş	81
B. 1993 RehinMS	82
1. Hükmün Düzenlenme Süreci	82
2. Açıklama	84
a. Yorum Kuralları	84
aa. Terim	84
bb. İzin Verme Yükümlülüğü	85
b. Uygulama Alanı	85
c. Rehin, İpotek ve Yükümlülük Sahiplerinin Menfaatlerinin Korunması	86
aa. Kanunlar İhtilafı Kuralı	86
bb. Sicil Kaydı	87
cc. Onay	88
d. Cebrî İcra	91
aa. Bildirim	91
bb. Terkin Belgesi	91
C. Y-TTK	92
1. Uygulama Alanı	94
2. Sicil Kaydı	94
3. Onay	96
D. TUGS	96
§ 5. Aynı Haklar	99

I. Giriş	99
II. 1993 RehinMS’de Kullanılan Terimler	99
A. Rehinler ve İpotekler	100
B. Aynı Nitelikteki Tescil Edilebilir Aynı Yükümlülükler	103
III. Mülkiyet	107
A. 1993 RehinMS	107
B. Y-TTK.....	107
IV. Sınırlı Aynı Haklar	109
A. İntifa Hakkı.....	109
1. 1993 RehinMS	109
2. Y-TTK.....	109
a. Kurulacağı Siciller	111
b. İntifa Hakkı Sahiplerine Yönelik Şartlar	112
c. Mülkiyet Değişikliği.....	112
aa. Devren İktisap	112
bb. Cebri Satış.....	114
aaa. Bildirim.....	114
bbb. Sona Erme	115
B. Rehin (Teminat) Hakları	116
1. Sözleşmesel Rehin Hakları	116
a. Gemi İpoteği.....	116
aa. 1993 RehinMS	116
aaa. Kanunlar İhtilafı Kuralları	117
bbb. İpotek Hakkının Tanınma ve İcra Edilebilme Koşulları	119
bb. Y-TTK.....	124
aaa. Kanunlar İhtilafı Kuralları	124
bbb. İpotek Hakkının Tanınma ve İcra Edilebilme Koşulları	125
b. Taşınır Rehni.....	129
c. Ticari İşletme Rehni	132
2. Kanundan Doğan Rehin Hakları	133

a. Hapis Hakkı.....	133
aa. 1993 RehinMS	133
aaa. Söze Dayalı Karşılaştırma	133
bbb. Gemi Alacağı	135
ccc. Hükme Yönelik Eleştiriler.....	136
ddd. Eleştirilerin Değerlendirilmesi	138
eee. 1993 RehinMS m. 7	139
(1) Hükümün Emredici Niteliği	139
(2) Hukuki Niteliği.....	140
(3) Hakkın Sahibi.....	140
(4) Önceliği ve Sona Ermesi	141
bb. Y-TTK.....	142
aaa. Kanunlar İhtilafı Kuralları	142
bbb. Türk Bayraklı Gemiler	144
ccc. Hukuki Niteliği.....	148
b. Tersanecinin İpotegi	149
aa. 1993 RehinMS	149
bb. Y-TTK.....	149
c. Gemi Alacaklısı Hakkı.....	151
§ 6. Gemi Alacaklısı Hakkı.....	153
I. Terim.....	153
II. Milletlerarası Hukukta Gemi Alacakları.....	156
III. 1993 RehinMS ve Y-TTK'ya İktibası.....	160
A. Giriş	160
B. Kanunlar İhtilafı Kuralları	161
1. 1993 RehinMS	165
2. Türk Hukuku.....	166
a. 1/7/2012 Öncesi	166
aa. Temel Borç İlişkisi	167
bb. Gemi Alacaklısının Rehin Hakkı	167
aaa. 1926 RehinMS	167
bbb. MÖHUK m. 22	168
b. 1/7/2012 Sonrası.....	168

aa. Temel Borç İlişkisi	168
bb. Gemi Alacaklısının Rehin Hakkı.....	168
aaa. 1926 RehinMS.....	168
bbb. Y-TTK m. 1320 f. 3.....	169
(1) MÖHUK m. 22	171
(2) Y-TTK m. 1320 f. 3	172
c. 1993 RehinMS'ye Taraf Olduktan Sonra.....	173
aa. Temel Borç İlişkisi	173
bb. Gemi Alacaklısının Rehin Hakkı.....	173
C. Gemi Alacağı Borçluları.....	174
1. 1993 RehinMS	174
2. Y-TTK.....	178
a. Malik.....	178
b. Çarterer	179
aa. Kiracı	181
bb. Tahsis Olunan	182
cc. Taşıtan	184
c. Yönetici ve İşleten.....	184
aa. Kavram	184
bb. Sorun.....	186
cc. Tanım	187
dd. Yönetici ve İşletenin Borçlu Sıfatı.....	191
D. Rehin Hakkının Kapsamı	191
1. Gemi	192
a. 1993 RehinMS	192
b. Y-TTK.....	193
2. Navlun.....	194
3. Surrogatlar.....	194
a. 1926 RehinMS	195
b. 1967 RehinMS.....	196
c. 1993 RehinMS	197
d. 1967 RehinMS'yi İktibas Eden Devletler	199
aa. Almanya.....	199

bb. İsveç	200
cc. Değerlendirme.....	201
e. Y-TTK.....	202
f. Değerlendirme.....	202
aa. 1993 RehinMS' de Boşluk Olduğu.....	203
aaa. Sigorta Tazminatı	203
bbb. Diğer Surrogatlar	203
bb. 1993 RehinMS' de Boşluk Olmadığı.....	204
aaa. Söze Dayalı Yorum	204
bbb. Amaca Dayalı Yorum	205
E. Gemi Alacakları.....	207
1. Giriş	207
2. 1993 RehinMS ve Y-TTK'ya İktibası.....	208
a. Gemi Adamı Alacakları.....	208
aa. Milletlerarası Sözleşmeler.....	208
bb. Kabul Edilme Sebebi.....	208
cc. Gemi Alacaklıları.....	209
dd. Borçlular.....	210
ee. İstemler.....	211
aaa. MÖHUK	211
(1) Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi	211
(2) Kanunlar İhtilafı Kuralları	212
bbb. Ücret ve Diğer Tutarlar.....	215
(1) 1993 RehinMS	215
(2) Türk Hukuku.....	217
ccc. Ülkelerine Geri Getirilme Giderleri	218
(1) 1993 RehinMS	218
(2) Türk Hukuku.....	219
ddd. Sosyal Sigorta Katılım Payı Alacakları.....	221
(1) 1993 RehinMS	221
(2) Y-TTK.....	222
b. Kişisel Zarar.....	223

aa. Milletlerarası Sözleşmeler.....	223
bb. Kabul Edilme Sebebi.....	223
cc. Gemi Alacaklıları.....	224
dd. Borçlular.....	225
ee. İstem	225
aaa. 1993 RehinMS	225
bbb. Y-TTK	228
c. Kurtarma Ücreti.....	230
aa. Milletlerarası Sözleşmeler.....	230
bb. Kabul Edilme Sebebi.....	231
cc. Gemi Alacaklıları.....	231
dd. Borçlular.....	233
ee. İstem	233
aaa. 1993 RehinMS	233
bbb. Y-TTK.....	236
d. Seyrüsefer Resimleri	237
aa. Milletlerarası Sözleşmeler.....	237
bb. Kabul Edilme Sebebi.....	238
cc. Gemi Alacaklıları.....	239
dd. Borçlular.....	240
ee. İstem	240
aaa. 1993 RehinMS	240
bbb. Y-TTK.....	241
e. Haksız Fiile Dayanan Eşya Zararı	241
aa. Milletlerarası Sözleşmeler.....	241
bb. Kabul Edilme Sebebi.....	242
cc. Gemi Alacaklıları.....	245
dd. Borçlular.....	245
ee. İstem	245
aaa. 1993 RehinMS	245
bbb. Y-TTK.....	248
F. Kişisel Zararın ve Haksız Fiile Dayalı Eşya Zararının İstisnaları.....	248
1. Milletlerarası Sözleşmeler	248
2. Petrol veya Diğer Tehlikeli ya da Zararlı Maddeler.....	249

a. Düzenlenme Süreci	249
b. Açıklama	252
aa. İstemler.....	252
bb. Zararın Sebebi	252
cc. Kusursuz Sorumluluk ve Zorunlu Sigorta	254
aaa. 1993 RehinMS	254
bbb. Milletlerarası Sözleşmeler	255
ccc. Türk Hukuku.....	257
(1) Y-TTK.....	257
(2) Çevre Zararı.....	258
(3) Deniz Alacaklarına İlişkin Yönetmelik	260
(4) Enkaz Kaldırma	264
3. Radyoaktif Maddelerden Kaynaklanan Zararlar	265
a. 1993 RehinMS	265
aa. Düzenlenme Süreci	265
bb. Açıklama	266
b. Türk Hukuku.....	268
aa. Y-TTK.....	268
bb. 1960 NükleerMS.....	268
cc. Milli Mevzuat	269
G. Diğer Gemi Alacaklısı Hakkı	269
1. Milletlerarası Sözleşmeler	269
a. 1926 RehinMS	270
b. 1967 RehinMS.....	271
c. 1993 RehinMS	273
2. Y-TTK.....	279
a. Kanunlar İhtilafı Kuralları	279
b. Diğer Gemi Alacaklısı Hakkı.....	279
H. Gemi Alacaklısının Rehin Hakkının Özellikleri	281
1. Sınırlı Sayı	281
2. Öncelik.....	282

a.	1993 RehinMS	282
aa.	Gemi Alacaklısı Hakları.....	282
bb.	Diğer Gemi Alacaklısı Hakları.....	284
b.	Y-TTK.....	285
3.	Gemiyi Takip Etmesi.....	286
a.	1993 RehinMS	286
aa.	Kural	286
bb.	Sona Ermesi.....	289
b.	Y-TTK.....	290
4.	Devir ve İntikal	291
a.	1993 RehinMS	291
b.	Y-TTK.....	292
I.	Rehin Hakkının Düşmesi	292
1.	Düzenlenme Sebebi	292
2.	Süre	293
a.	Temel Borç İlişkisi.....	293
aa.	Milletlerarası Sözleşmeler.....	293
bb.	Türk Hukuku.....	294
b.	Gemi Alacaklısının Rehin Hakkı	297
aa.	1926 RehinMS	297
bb.	1967 RehinMS.....	297
cc.	1993 RehinMS	298
dd.	Y-TTK.....	299
3.	Sürenin Başlangıcı.....	301
a.	Milletlerarası Sözleşmeler.....	301
b.	Y-TTK.....	302
4.	Sürenin Durması veya Kesilmesi.....	302
a.	1926 RehinMS	302
b.	1967 RehinMS.....	303
c.	1993 RehinMS	303
d.	Y-TTK.....	307
e.	Y-TTK Uygulama Kanunu	308

J. Öncelikli Alacaklar	312
1. Cebri İcra Giderleri	312
2. Enkaz Kaldırma Giderleri	315
3. Gemi Yapımcısının veya Gemi Onarımcısının Hapis Hakkı.....	320
K. Sırası	321
1. 1993 RehinMS'nin Dördüncü Maddesindeki Gemi Alacakları	321
2. 1993 RehinMS'nin Altıncı Maddesindeki Gemi Alacakları	324
3. Aynı Bentteki Gemi Alacaklarının Sırası	325
4. Y-TTK Uygulama Kanunu	325
§ 7. Cebri İcra.....	329
I. Giriş.....	329
II. Kanunlar İhtilafı Kuralları.....	330
A. 1993 RehinMS	330
B. Y-TTK.....	331
III. Uygulama Alanı.....	331
IV. Cebri Satışın Sonucu	333
A. Kural.....	333
1. 1993 RehinMS	333
2. Y-TTK.....	335
B. Koşullar.....	336
1. Yargı Yetkisine Tabi Olma.....	337
2. Satışın Gerçekleştiği Taraf Devlet'in Hukukuna Uygunluk.....	338
3. Bildirim.....	338
a. Bildirimde Bulunacak Olan	339
aa. 1993 RehinMS	339
bb. Y-TTK.....	340
b. Bildirim Zamanı	340
aa. 1993 RehinMS	340

bb. Y-TTK.....	341
c. İçerik.....	342
aa. 1993 RehinMS	342
bb. Y-TTK.....	343
d. Bildirim Yapılacaklar	343
aa. 1993 RehinMS	343
bb. Y-TTK	346
e. Şekil.....	348
aa. 1993 RehinMS	348
bb. Y-TTK	348
4. İlan	349
a. 1993 RehinMS	349
b. Y-TTK.....	350
aa. 1350'nci Madde	351
bb. 1384'üncü Madde.....	354
5. İstemlerin Sırası.....	357
a. Birinci Sıra.....	357
b. İkinci Sıra.....	358
c. Üçüncü Sıra.....	358
d. Dördüncü Sıra	359
e. Beşinci Sıra	360
f. Altıncı Sıra.....	361
6. Satış Sonrasında Düzenlenecek Belge ve Etkisi	362
7. Cebri Satışa İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi.....	366
§ 8.Sonuç	369
EK 1: 1993 RehinMS Resmî İngilizce Metni.....	375
EK 2: 1993 RehinMS Türkçe Tercümesi.....	389
EK 3: Sempozyum Yansılarını	403